

Sniðmát nr. 1	RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN EFNI FUNDARINS Verklag og leiðbeiningar til framkvæmdaraðila vegna ferðatakmarkana og sóttvarnaráðstafna.	
Dags: 21.04. 2020		
Síðast uppfært 04.06.2020		
Staður Skúlagata 21		
Svið /deild: LMD		
Blaðsíða 1 af 4		

Skjal þetta er unnið af samráðshópi um ferðatakmarkanir og er ætlað að skýra framkvæmd og vera til leiðbeininga fyrir framkvæmdaraðila.

Ferðatakmarkanir til Íslands

Vegna útbreiðslu Covid-19 vírussins hafa íslensk stjórnvöld ákveðið að innleiða ferðatakmarkanir á ytri landamærum í samræmi við tilmæli Evrópusambandsins. Reglugerð um för yfir ytri landamæri var breytt föstudaginn 20. mars sl. og tók þegar gildi. Þann 17. apríl voru ferðatakmarkanir framlengdar til 15. maí 2020 **og hafa nú verið framlengdar á ný til 15. júní nk.**

Rétt er að áréttu að fyrirkomulag og framkvæmd ferðatakmarkana getur verið misjafnt á milli aðildarríkja Schengen-samstarfsins. Mælt er með því að allir farþegar kynni sér vel hvaða reglur gilda í þeim ríkjum sem ferðast á til með því að hafa samband við það flugfélag sem ferðast á með, utanríkisþjónustu í sínu heimalandi eða yfirvöld í því ríki sem ferðast á til. Jafnframt er mælt með því að farþegar leggi ekki af stað ef þeir eru í vafa um það hvort þeim verði heimiluð för yfir ytri landamærin til að forðast óþægindi og kostnað. Þeir sem eiga ekki brýnt erindi til Íslands munu geta fengið heimildir sínar til að koma sem ferðamenn til landsins endurnýjaðar eða framlengdar þegar ferðatakmarkunum linnir.

Íslensk stjórnvöld munu leitast við að greiða götu þeirra sem eiga brýn erindi yfir ytri landamærin en geta eins og staðan er í dag ekki ábyrgst framkvæmd á öðrum landamærastöðvum en þeim sem eru á Íslandi.

Nýjar reglur nr. 443/2020 frá 15. maí 2020 koma í stað reglna nr. 362/2020 um sóttkví og einangrun vegna COVID-19. Reglurnar kveða á sama hátt og áður um að allir sem koma til landsins frá löndum sem sóttvarnarlæknir metur sem áhættusvæði, sé skylt að fara í 14 daga sóttkví frá komu til landsins á grundvelli tilmæla sóttvarnarlæknis um opinberar sóttvarnir. Hins vegar eru Færeyjar og Grænland ekki lengur skilgreind sem áhættusvæði. Kröfur um sóttkví við komu til landsins ná ekki til gegnumferðafarþega (transit). Sjá viðauka 1. varðandi framkvæmd á landamærastöðvum.

Undanþága frá sóttkví. Sóttvarnarlæknir getur veitt undanþágu frá ítrustu kröfum um sóttkví s.s. vegna almannahagsmuna.

Til hverra ná þessar ferðatakmarkanir.

Ferðatakmarkanir gilda um alla þriðju ríkisborgara sem þurfa áritun til að ferðast til aðildarríkja Schengen eða geta ferðast til Evrópu án áritunar á grundvelli áritanafrelsis. Upplýsingar um það ríkisborgara hvaða ríkja þurfa áritun má finna hér <https://www.utl.is/index.php/aritunarskyldir>

Til hverra ná þessar ferðatakmarkanir ekki.

Ferðatakmarkanir gilda ekki um:

- Ríkisborgara ESB ríkjanna
- Ríkisborgara EFTA ríkjanna
- Breska ríkisborgara

- Einstaklinga með gilt dvalarleyfi í einhverju aðildarríkja Schengen samstarfsins

Mikilvægt er að hafa gild ferðaskilríki/vegabréf og dvalarleyfisskírteini meðferðis þegar ferðast er en annars þurfa þessir hópar ekki að gera sérstakar ráðstafanir vegna ferðalaga með tilliti til Íslands. Hins vegar er mælt með að allir þeir sem ferðast í gegnum önnur aðildarríki Schengen kynni sér hvort þar gildi sérstakar reglur.

Ferðatakmarkanir gilda heldur ekki um:

- Fjölskyldumeðlimi EES (ESB/EFTA) sem eiga rétt til farar yfir ytri landamæri með aðstandendum sínum á grundvelli tilskipunar um frjálsa för sbr. 2. mgr. 5. gr. en fjölskyldumeðlimir eru skilgreindir í 2. tl. 1. mgr. 2. gr. tilskipunarinnar og í 2. mgr. 82. gr. laga um útlendinga
 - Aðstandandi EES- og EFTA-borgara eru:
 - maki og sambúðarmaki ef aðilar eru í skráðri sambúð eða sambúð sem er staðfest með öðrum hætti,
 - niðji viðkomandi, maka hans eða sambúðarmaka í beinan legg sem er yngri en 21 árs eða á framfæri borgarans,
 - ættingi viðkomandi, maka eða sambúðarmaka hans í beinan legg sem er á framfæri borgarans

Almennt hafa þessir fjölskyldumeðlimir nú þegar einhvers konar staðfestinu svo dvalarleyfi eða langtímaáritun. Ef viðkomandi er án áritunar er hún gefin út við komu en nauðsynlegt er að hafa meðferðis gögn sem sýna fram á fjölskyldutengsl, t.d. fæðingarvottorð, hjúskaparvottorð eða staðfestingu á sambúð frá stjórnvöldum í því ríki þar sem viðkomandi býr. Þar sem að viðkomandi fjölskyldumeðlim kann að vera vísað frá á ytri landamærum geti hann ekki sýnt fram á fjölskyldutengsl með fullnægjandi hætti þá er eindregið mælt með að leitað sé eftir útgáfu áritunar eða staðfestingu á fjölskyldutengslum frá því aðildarríki sem viðkomandi ætlar að ferðast til.

Það athugist að þetta er ekki ný regla en um nánari framkvæmd er fjallað í handbók landamæravarða.

Undanþágur

Þessar ferðatakmarkanir eiga ekki við um þá útlendinga sem koma á ytri landamærin í brýnum erindagjörðum. Um nánari skilgreiningu sjá að neðan. Eindregið er mælt með að einstaklingur sem þarf að ferðast til Schengen svæðisins í brýnum erindagjörðum hafi samband við það ríki sem hann þarf að komast til og fái staðfestingu frá yfirvöldum þess ríkis að það heimili komu hans. Án slíkrar staðfestingar er ekki hægt að heimila för yfir ytri landamæri.

Ef Ísland er áfangastaður er mælt með því að hafa samband við næsta sendiráð Íslands eða borgarapjónustu utanríkisþjónustunnar sem mun leiðbeina um hvernig nálgast megi undanþágu. Það athugist að ef viðkomandi þarf að ferðast í gegnum ytri landamæri í öðru aðildarríki en Íslandi þá þarf að kanna vel hvaða reglur eða framkvæmd gilda þar áður en lagt er af stað.

Eftirtaldir aðilar eru sérstaklega tilgreindir sem undanþágur.

Farþega í tengiflugi

Beðið er eftir nánari útfærslu frá landamærastofnunar Evrópu (FRONTEX) en sem stendur gildir undanþágan aðeins um farþega sem koma frá landi utan Schengen og fljúga frá Íslandi til annars lands utan Schengen. Farþegar sem ætla að fljúga t.d. til Íslands, svo til Svíþjóðar og þaðan til Rússlands eru ekki í tengiflugi/transit og verður ekki heimiluð för yfir ytri landamæri.

Starfsfólk á sviði heilbrigðisþjónustu og öldrunarþjónustu

Hér er átt við viðurkennda heilbrigðisstarfsmenn sem geta sýnt fram brýna þörf fyrir komu. Þar getur átt undir þátttaka í verkefnum eða þjónustu sem krefjast þess að viðkomandi sé

staddur hér á landi. Nauðsynlegt er að hafa staðfestingu frá heilbrigðisstofnun/viðurkenndum háskóla á Íslandi eða staðfestingu frá yfirvöldum í því landi sem viðkomandi er að ferðast til.

Starfsfólk sem sinnir flutningum á vöru og þjónustu

Skipverjar á fraktskipum, flugliðar, flugmenn eða aðrir sem nú þegar hafa heimild til komu í þessum tilgangi. Hér gilda almennar reglur t.d. um dvalarleyfi eða áritun. Það á einnig við áhafnir einka- og ferjuflugvéla. Varðandi farþega einka- og ferjuflugvéla gilda sömu ákvæði og um aðra ferðamenn: Til að fá að koma til landsins yfir ytri landamærin, verða þeir að uppfylla eitthvert af undanþáguákvæðum 2. mgr. reglugerðar nr. 238/2020.

Einstaklingar sem hafa þörf á alþjóðlegri vernd

Þeir sem sækja um alþjóðlega vernd við komu til landsins fara í hefðbundið ferli hjá lögreglu og Útlendingastofnun.

Einstaklingar sem þurfa að ferðast vegna brýnna aðstæðna í fjölskyldu sinni

Hér undir geta fallið veikindi eða fráfall náinna fjölskyldumeðlima eða brýn þörf náinna fjölskyldumeðlima fyrir umönnun og liðsinni. Ef áfangastaður er Ísland þá skal hafa samband við næsta sendiráð Ísland eða borgarþjónustunnar utanríkisþjónustunnar áður en lagt er af stað.

Ef viðkomandi þarf að ferðast um Ísland til annars aðildarríkis þá þarf staðfestingu frá því ríki.

Diplómatar, starfsmenn alþjóðastofnana, meðlimi herliðs og starfsmenn sem sinna mannúðaraðstoð

Almennar reglur gilda áfram um þessa hópa gegn staðfestingu á störfum, svo sem með ferðaskilríkjum diplómata eða staðfestingu á störfum fyrir alþjóðastofnun, herlið eða viðurkennd mannúðarsamtök.

Einstaklingar sem falla undir áritunarfrelsi og þurfa undanþágu

Hafa samband við íslensk stjórnvöld fyrir komu og fá staðfestingu á því að þeir falli undir undanþágu. Ef viðkomandi ætlar að ferðast í gegnum önnur aðildarríki Schengen eða Bretland þá þarf viðkomandi sjálfur að vera í sambandi við flugfélag eða yfirvöld í því ríki til að tryggja gegnumferð. Íslensk stjórnvöld geta ekki ábyrgst að viðkomandi komist til Íslands nema þegar um beint flug til Íslands á ytri landamærum er að ræða.

Útgáfa áritana

Lokað hefur verið fyrir útgáfu áritana til ferðamanna hjá flestum þeim sendiráðum sem fara með fyrirsvaer fyrir Ísland. Ef viðkomandi telur sig þurfa á áritun að halda á grundvelli undanþágna þá þarf hann að hafa samband við það sendiráð sem fer með fyrirsvaer fyrir Íslands hönd. Íslensk stjórnvöld geta ekki aðstoðað sérstaklega við þetta.

Þar sem Ísland fer sjálft með útgáfu áritana, Kína, Rússland, Indland, Bandaríkin verða áritanir ekki afgreiddar nema tilgangur ferðar til Íslands samræmist breytingum á reglugerð um för yfir landamæri. Mælt er til þess að umsóknir verði ekki lagðar fram nema brýn þörf sé til staðar þar til að ferðatakmörkunum linnir.

Þegar útgefnar áritanir

Ef einstaklingur hefur þegar fengið útgefna áritun sem ferðamaður til Íslands þá ber að vísa viðkomandi frá landinu nema undanþágur eigi við. Hafi viðkomandi ekki unnist ráðrúm til að tryggja staðfestingu áður en lagt er af stað þarf að skoða það á landamærum. Ekki ætti að stimpla viðkomandi þar sem að ekki er um frávísun á grundvelli laga um útlendinga að ræða.

Hafi viðkomandi ekki lagt af stað til Íslands þá ætti hann ekki að leggja af stað án þess að hafa staðreynt hvort hann fái undanþágu.

Leiðbeiningar frá framkvæmdastjórn ESB liggja fyrir varðandi það hvernig megi tryggja þeim sem hafa þegar fengið áritun breytta/nýja áritun þegar ferðatakmörkunum linnir.

Dvalarleyfi

Umsóknir um dvalarleyfi verða áfram afgreiddar af Útlendingastofnun. Einstaklingar sem fá veitt dvalarleyfi fá staðfestingu með bréfi frá Útlendingastofnun. Þurfi þeir ekki áritun

til Íslands þá geta þeir ferðast á grundvelli þess. Það athugist þó að ef ekki er um beint flug að ræða til Íslands þá þarf viðkomandi sjálfur að kanna hvaða kröfur flugfélög og sú landamærastöð á ytri landamærum sem ferðast á um gera til fararinnar. Ekki er hægt að ábyrgjast að viðkomandi komist til Íslands um önnur aðildarríki fyrir en ferðatakmörkunum linnir. Einnig þarf viðkomandi að fara í 14 daga sóttkví eftir komu til landsins og því er almenn ráðlegging að bíða með förina þangað til ferðatakmörkunum linnir. Útlendingastofnun mun framlengja tímafresti til komu til landsins ef þörf krefur.

Ef viðkomandi þarf D-áritun þá er ekki víst að það sé hægt að gefa hana út að svo stöddu. Það fer eftir því hvaða reglur gilda hjá því sendiráði sem fer með fyrirvar. Gefi viðkomandi sendiráð ekki út D-áritun á meðan á ferðatakmörkunum stendur þá verður viðkomandi að bíða. Útlendingastofnun mun framlengja tímafresti til komu til landsins ef þörf krefur.

Viðauki 1.

Framkvæmd á landamærastöðvum vegna innleiðingar á kröfum um 14 daga sóttkví við komu til landsins.

- Öllum þeim sem koma til landsins, þ.m.t. ferðamönnum, sem dvalið hafa á svæðum sem sóttvarnalæknir skilgreinir sem áhættusvæði, verður skylt að fara í sóttkví í 14 daga í húsnæði sem uppfyllir skilyrði um húsnæði sem hentar fyrir sóttkví. Ferðamenn bera sjálfir gisti- og upphaldskostnað meðan á sóttkví stendur enda hafi þeir komið sjálfviljugir hingað til lands þrátt fyrir kröfu stjórnvalda um sóttkví.
- Sóttvarnalæknir metur reglulega hvaða svæði teljist áhættusvæði en þau eru í dag öll lönd heimsins, fyrir utan Færeyjar og Grænland. Horft verði til skilgreininga alþjóðastofnana á áhættusvæðum, s.s. WHO og ECDC, eftir því sem við á. Miðað verði við að sóttkvíarskylda verði afnumin gagnvart ríkjum þegar smithætta þar er talin lítil.
- Samkvæmt ákvörðun sóttvarnalæknis teljast Færeyjar og Grænland ekki lengur til áhættusvæða. Einstaklingar sem komið hafa til Íslands frá Færeyjum eða Grænlandi á sl. 14 dögum þurfa því ekki lengur að vera í sóttkví við komuna til landsins. Hins vegar þurfa einstaklingar sem ferðast til Íslands um Færeyjar eða Grænland á leið frá öðrum löndum sem enn teljast til áhættusvæða samt sem áður að vera í sóttkví eftir komu hingað til lands, þar til 14 dagar eru liðnir frá því að þeir yfirgáfu áhættusvæði.
- Ferðamenn fylla út Public Health Passenger Locator form (PLF for aircrafts) fyrir flugfarþega. Ferðamenn farþegaskipa og ferja fylla út form (PLF for ships).
 - Flytjendur farþega eru gerðir ábyrgir fyrir því að farþegar fylli út formið fyrir komu til landsins.
 - Löggæslufirvöld á landamærastöðvum taka við forminu og yfirfara það ásamt því að upplýsa farþegann um kröfur um sóttkví.
 - Löggæslufirvöld á landamærastöðvum skrá upplýsingar á forminu í gagnagrunn smitrakningarteymisins almannavarna.
- Landamæraeftirlit á innri landamærum hefur verið tekið upp samkvæmt ákvörðun dómsmálaráðuneytis á grundvelli áhættumats ríkislögreglustjóra sem byggir á áhættumati sóttvarnalæknis. **Það hefur nú verið framlengt til 15. júní 2020 samkvæmt ákvörðun dómsmálaráðuneytis.**
- Löggæslufirvöld greina farþegalista með tilliti til áhættu á því að smit berist til landsins.
- Aðgerðastjórnir lögregluembættanna hafa eftirlit með því að ferðamenn sæti sóttkví samkvæmt reglum með aðstoð smitrakningarteymisins. Athugið að

sóttvarnalæknir ber ábyrgð á leiðréttingu skráningar einstaklings í sóttkví ef sérstök undanþága hefur verið veitt frá almennum sóttkvíarákvæðum.

- Frávísun er beitt á landamærum ef rökstuddur grunur leikur á því að viðkomandi farþegi mun ekki sæta reglum um sóttkví.
- Frávísun eða brottvísun er beitt ef ferðamaður brýtur ítrekað reglur um sóttkví.
- Tryggja verður að kröfur um sóttkví við komu farþega til landsins verið komið tryggilega á framfæri.
- Einstaklingar sem koma frá Grænlandi og Færeyjum eru spurðir sérstaklega að því við komu til landsins hvar þeir hafa dvalið sl. 14 daga.